

РЕЦЕНЗИЯ

От проф. Соня Колева Тончева, д.м.
Директор на Филиал Шумен, МУ – Варна
Национален консултант по Здравни грижи

Член на Научното жури, съгласно Заповед № Р - 109-99/ 31.01.2018г. на
Ректора на Медицински университет “Проф. д-р П. Стоянов“ – Варна

Относно: процедура за заемане на академична длъжност „доцент“

В област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4.Обществено здраве, по научна специалност: Управление на здравни грижи в Катедра „Здравни грижи“, Факултет „Обществено здравеопазване“ на Медицински университет – Варна.

Настоящият конкурс за заемане на академичната длъжност “доцент” е обявен в ДВ бр.96/01.12.2017г. и в него участва един кандидат – **Емилия Петрова Георгиева**, доктор, преподавател по учебна практика в УНС „Клиничен лаборант“, Медицински колеж при Медицински университет – Варна.

Съгласно заповед № Р–109-140/27.02.2018 на Ректора на Медицински университет – Варна съм избрана за член на Научно жури, изготвящ рецензия по процедура за заемане на академична длъжност „доцент“ по научното направление 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4.Обществено здраве, по научна специалност: Управление на здравни грижи за нуждите на УНС „Клиничен лаборант“, Медицински колеж при Медицински университет – Варна.

За конкурса Емилия Петрова Георгиева, доктор е представила всички необходими документи, съгласно изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав на МУ- Варна, надлежно оформени.

1. Кариерен профил на кандидата

Емилия Георгиева придобива полувисше медицинско образование по специалност „Клиничен лаборант“ през 1995г. в ИПЗКССО „ Д-р Н. Николаев“ – гр. Варна. Професионалният ѝ път започва в МБАЛ „ Св. Марина“, Варна като медицински лаборант през 1995 г. и работи на това място до 2008 г., след което работи последователно в АА Медикъл България, ООД – София като медицински представител на медицинска и лабораторна техника, консумативи, кръвни продукти (07.09.2012 г. - 01.04.2013 г.) и в Софбиолайф - Биомедика ООД София, Медицински представител на лабораторна техника и консумативи и реактиви за научна дейност (01.07.2008 г. - 01.01.2012 г.).

От 2012 година започва преподавателската си кариера в Медицински колеж - Варна като преподавател по практика в специалност „Медицински лаборант“, където работи и в момента. Придобива последователно образователните степени –2008 г. МУ Варна, специалност „Управление на здравни грижи“, бакалавър; 2010 г. ШУ „Епископ Константин Преславски“ специалност „Маркетинг“ магистър; 2013 г. МУ Варна - специалност „Управление на здравни грижи“, магистър. Има стремеж към непрекъснато раширяване на теоретичната си и практическа подготовка чрез участия в различни форми на СДО. През 2016 придобива ОНС „доктор“ след защита на дисертационен труд на тема: **“Осигуреност с медико-лабораторни услуги в общата медицинска практика в Североизточна България”**, в област на висшето

образование: 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4.Обществено здраве, по научна специалност: Управление на здравни грижи.

Всичко това допринася за нейното изграждане като модерно мислещ и компетентен специалист в областта на образованието на медицинските лаборанти и управление на здравните грижи.

2.Общо описание на представените материали по конкурса

Емилия Георгиева е представила списък с общ брой на представената научна продукция **29** заглавия, разпределени по видове и по място на участие на кандидата в авторски колективи. Разпределението в наукометричен аспект на разглежданите позиции е както следва:

Разпределение на научната продукция по видове

Вид на научната продукция	За конкурс за „доцент”	Общо
Монография – хабилитационен труд	1	1
Монографии, електронни книги, учебници (вкл. в съавторство)	1	1
Автореферат на докторска дисертация	1	1
Публикувани статии в списания	<ul style="list-style-type: none"> • в чужбина - 12 • в България - 5 	17
Публикувани статии в рецензирани сборници	<ul style="list-style-type: none"> • в чужбина - 3 • в България - 6 	9
Всичко:	29	29

По количествени показатели на критериите за присъждане на академичната длъжност „доцент”, на основание ПРАС в МУ - Варна, продукцията, представена от кандидата покрива изискванията за участие в конкурс за заемане на АД „Доцент“.

Разпределение според мястото на автора в научната продукция

Вид на научната продукция	Първи автор	Втори автор	Трети и последващ автор	Общо
Монография – хабилитационен труд	1	-	-	1
Монографии, електронни книги, учебници (вкл. в съавторство)	-	-	1	1
Автореферат на докторска дисертация	1	-	-	1
Научни публикации в български списания	4	-	1	5
Научни публикации в международни списания	5	2	5	12
Научни публикации в български рецензирани сборници	4	1	1	6

Научни публикации в чуждестранни рецензирани сборници	-	1	2	3
Всичко:	15	4	10	29

По – голяма част от публикациите са отпечатани в авторитетни наши издания: Здравни грижи, Scripta Scientifica Salutis Publicae, Scripta Scientifica Pharmaceutica, Варненски медицински форум, J of IMAV, и др.

Преп. Емилия Георгиева е самостоятелен или водещ автор на **51.7%** от публикациите и пълнотекстовите доклади, втори автор на **13.8%** и трети и последващ автор в **34,5%**, от което проличава нейното водещо авторското участие в разработването на научните трудове.

Кандидатката е представила справка за **5 цитирания** на нейни трудове в български и чужди специализирани издания.

Не е представена е справка за Импакт фактор.

Научната активност на Емилия Георгиева се изразява в участия в разнородни научни форуми – **5**, за които са представени резюмета.

Д-р Георгиева е участвала в изпълнението на **3 проекта**, по които работи МУ Варна:

- Проект BG051PO001-3.1.09-0013 „Създаване на съвременна система за кариерно израстване на преподавателите в Медицински университет „Проф. Д-р Параскев Стоянов“ Варна, 04.2013 г. – 12.2014 г., участник в обучителните семинари.
- Проект BG051PO001-3.3.07-0002 “Студентски практики“ по ОП „Развитие на човешките ресурси“ – академичен наставник на 11 студенти.
- Проект BG05M2OP001-2.002 “Студентски практики – Фаза1“ по ОП „Наука и образование за интелигентен растеж” 2014 - 2020“ – академичен наставник на 22 студенти.

Експертната дейност на Е. Георгиева се изразява чрез участия в национални и международни състезания и допинг контрол на спортисти в състезателна и извън състезателна спортна дейност. Участва и в работата на Националния антидопингов център.

Кандидатката членува в Българска асоциация на професионалистите по здравни грижи и притежава сертификат за полагане на качествени здравни грижи.

2. Оценка на научно-изследователската и научно - приложната дейност на кандидата

Научно - изследователската и преподавателска дейност на участничката в конкурса за „Доцент“ е насочена към иновативните методи и въвеждането на нови показатели за изследване в медико - лабораторната диагностика, както и въвеждане на нови услуги задоволяващи потребностите на населението свързани с достъп, удовлетвореност, информираност и др. **В съдържателно отношение** преобладаваща част от представените трудове, са посветени на проблемите свързани с предизвикателствата пред медико-лабораторната диагностика, глобализацията и интеграцията на лабораторните услуги, прилагането на обучения и модели на интегрирани грижи в здравеопазването в условията на демографски промени и непрекъснато увеличаване на пациентите с хронични незаразни заболявания.

Портфолиото на д-р Е. Георгиева (29 научни трудове) съдържа продукция в следните основни области:

Оценяване, удовлетвореност, нагласи и готовност за ползване на медико - лабораторни услуги и внедряване на бързи тестове за лабораторни изследвания

Медико - диагностичните изследвания имат основна роля в диагностицирането и проследяването на редица заболявания. Те са съвкупност от мерки насочени към превенция, прогнозиране развитието на болестния процес, както и за контрол на хроничните заболяванията. Предназначението на медико - лабораторната услуга е да удовлетворява потребностите на пациента и обществото, което определя социалния аспект на здравеопазването. В това направление д-р Георгиева представя резултатите в публикации № 1, 2, 11, 12, 16, 18 и 20 и са направени следните основни приноси:

- ✓ Проучено е взаимодействието и удовлетвореността от предоставяните медико - лабораторни услуги сред пациенти, лаборанти, лабораторни лекари и общопрактикуващи лекари в Североизточна България.
- ✓ Доказана е зависимост от степента на информираност на пациентите при изследването на лабораторни показатели, спрямо местоживеенето в проучвания регион.
- ✓ Проучена е удовлетвореността на общопрактикуващите лекари от нивото и качеството на предоставените медико - диагностични услуги имащи отношение към цялото качество на лечебно - диагностичния процес.
- ✓ Открита е зависимост относно качеството на работа на медико – диагностичните лаборатории и доброто взаимодействие с другите медицински специалисти, свързани с подготовката на пациента, вземане и транспортиране на биологичен материал за лабораторно изследване.
- ✓ Обосновано е влиянието на икономическите регулатори оказващи влияние върху качеството на медико - лабораторните услуги.
- ✓ Изведени са предимствата на новите технологии и услуги предлагани от медико - диагностичните лаборатории улесняващи достъпа на пациентите.
- ✓ Изяснена е ролята на лабораторно – диагностичните резултати при прилагането на програмен подход при решаването на проблеми свързани с профилактиката на различни хронични заболявания.
- ✓ Изяснени са ползите от въвеждането и приложението на нови методи и РОСТ тестове в лабораторната медицина, целящи увеличаване на диагностичните възможности.

Достъп и териториалното разпределение на медико – лабораторните услуги в извънболничната помощ в България

През последните години се наблюдават промени в регионалната система на здравеопазване, свързани с дисбаланс в териториалното разпределение на лечебните структури, създаващи неравнопоставен достъп на населението до медицинска помощ и лабораторни услуги, неравномерно и неефективно разходване на обществените ресурси в извънболничната помощ. Проучването в териториален план има важно значение за удовлетворяване на потребностите от медицински и лабораторни услуги на населението в отделните региони. Резултатите са представени в публикации № 5, 6, 11, 15 и 19 и са очертани следните практико-приложни приноси:

- ✓ Проучени са основните причини, очертаващи реалните ограничения в достъпа до медико - диагностичните лаборатории.

- ✓ Изработен е регистър на медико - диагностичните лаборатории в извънболничната помощ в България, чрез който се определя осигуреността с медико-диагностични лаборатории и се анализира териториалния контраст в изследвания регион.
- ✓ Картографиран са медико - диагностичните лаборатории в извънболничната помощ в България. Картографски са показани различията в достъпа в териториален план т.е. концентрация на медико - диагностични лаборатории в областните градове и респективно недостиг на такива в малките населени места.
- ✓ Установена е неравнопоставеност на населението относно възможността за използване на медицински и лабораторни услуги спрямо местоживеенето.
- ✓ Разработен е Концептуален модел за подобряване на достъпа на пациентите от отдалечените населени места чрез мобилна лаборатория.

Иновативни подходи за комуникация в здравеопазването

Иновативните технологии и свързаните с тях информационни системи създават технологични промени във всички области и направления на здравеопазването. Актуалността и значимостта на проблемите, свързани с комуникациите между различните здравни звена в работния процес с лабораториите поражда необходимостта от тяхното по-детайлно изследване и създаване на работещи модели (№ 4, 7, 8, 25 и 26). Научните приноси в тази област са следните:

- ✓ Установена е нуждата от електронно - ориентирани лабораторни услуги в Североизточна България на всички нива на предоставяне и получаване на медицинска информация и услуги.
- ✓ Предложен е Модел на електронно – информационна система в която медико – диагностичните лаборатории участват съвместно с други институции като МЗ, НЗОК, ИАЛ и други съсловни организации генериращи информация, полезна за населението и различни звена на здравеопазването.
- ✓ Проучени са добри практики и са очертани предимствата на комуникационната политика и интегрираните маркетингови комуникации на медико – диагностичните и зъботехническите лаборатории.
- ✓ Установени са закономерности, които са основа за бъдещи проучвания, проследяващи изследваните комуникации с възможност за улесняване на екипната работа за коректно и качествено обслужване на пациентите.

Епидемиологична характеристика на инфекциозните заболявания в България и в частност в област Варна

За диагностицирането и проследяването на бактериални и инфекциозни заболявания лабораторната диагностика е от съществено значение. Това поражда необходимостта от използване на обективни и стандартизирани методи, както и постоянно да се търсят и предлагат нови още по-надеждни подходи особено при детекцията на изключително значими от съвременна гледна точка патогени. Резултатите са представени в публикации № 9, 10, 14, 17, 21 и 22. Основните приноси в тази област са следните:

- ✓ Представени са най-често използваните фенотипни методи за доказване на ESBL- (широкоспектърни бета-лактамаза) продуциращи бактерии в лабораторни изолати.
- ✓ Установена е честотата на уринарните инфекции, предизвикани от ESBL- (широкоспектърни бета-лактамази) продуциращи бактерии сред деца във Варна.
- ✓ Очертана е необходимостта от рутинно прилагане на техники за детекция на ESBL-щамове в медико-диагностичните лаборатории и оборудването им с необходимите материали и апаратура за тези цели.

- ✓ Осъществен е сравнителен анализ на класическите фенотипни и новите молекулярно-генетични методи за детекция на MRSA (метицилин-резистентни *Staphylococcus aureus*), приложими в лабораторната практика.
- ✓ Изяснена е ролята на имунопрофилактиката и превенцията на туберкулозата във Варненска област през периода 2001-2012г.
- ✓ Проучена е имунизационната структура и ваксинното покритие във Варненска област на деца, подлежащи на имунизация и реимунизация с BCG ваксина.

Интегрирани грижи при диагностициране и контрол на хроничните заболявания

Хроничните заболявания са водеща причина за повишена смъртност в световен мащаб. Диагностицирането на едно или друго хронично заболяване е дълъг и сложен процес. Своевременната диагностика е изключително важна с цел ранното откриване на болестта и назначаването на подходящо лечение. Публикациите (№ 3, 13, 23 и 24), в тази област имат следните основни фундаментални и научно-приложни приноси:

- ✓ Идентифицирани са моделите на интегрирани грижи и принципите за приложението им в различни европейски страни.
- ✓ Изяснена е концепцията за интегрирани грижи, "комплексен набор от планирани и управлявани услуги за определена група пациенти със специфични нужди, предоставени от различни здравни и социални институции".
- ✓ Определени са потребностите и належащите области за интеграция на отделните звена в здравеопазната система при предоставяне на интегрирани грижи.
- ✓ Обоснована е необходимостта от обучение и активно участие на пациентите при управление на хроничните заболявания.
- ✓ Изведени са възможните ползи от внедряване на модел за интегрирани здравни грижи при пациенти с хронични заболявания и/или комплексни нужди в България според географския регион или вида на хроничните заболявания.
- ✓ Разработени са организационни и функционални аспекти на програма за управление на хроничните неинфекциозни заболявания (интегрирани грижи) и управление на здравеопазните дейности и социалните услуги в интерес на отделния потребител, на ниво общност и национално ниво.

Научно изследователската дейност на д-р Георгиева съдържа резултати, представляващи научни и научно-приложни приноси в областта на интеграцията, въвеждането на нови рутинни техники и услуги от медико-диагностичните лаборатории и прилагането на обучения и модели на интегрираните грижи; допринася за решаването на съществени управленски и икономически проблеми (оценка на ресурсите, на удовлетвореността, на достъпността до лабораторни услуги и интегрирани грижи) в здравеопазването на България; спомага за въвеждане на съвременни управленски подходи и технологии при управление на хроничните заболявания, в отговор на потребителските и пазарни нужди;

4. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата

Д-р Е. Георгиева се стреми да се утвърждава като уважаван преподавател в областта на здравните грижи с 6 години преподавателски стаж в МК - Варна. Осъществява преподаване по 3 дисциплини в специалност „Медицински лаборант“, основно свързани с фундаменталните и практическите умения за специалността. Осъществява упражнения по клинична лаборатория и провежда учебна практика по Клинична лаборатория и по Микробиология;

Годишната учебна натовареност на д-р Георгиева от представената академична справка за последните три години възлиза средно на повече от 800 – 900 часа и надхвърля приетия норматив.

Участвала е в подготовката на програмни и институционални акредитации на професионално направление 7.4. Обществено здраве и 7.5. Здравни грижи в МУ-Варна, както и в организация на научни форуми, организирани от медицински колеж – Варна.

5. Обща оценка за съответствието на кандидата спрямо задължителните условия и наукометрични показатели – МУ- Варна.

Обемът на представената от **преп. Е. Георгиева, доктор**, научна продукция надвишава основните наукометрични показатели, предвидени в Правилника на МУ-Варна за заемане на академична длъжност „доцент”. Прави впечатление актуалността на разглежданата тематика в съответния времеви порядък. Научната дейност и приносите се отнасят както до предоставяне на нова информация, така и до формиране на хипотези и теоретични обобщения. Проучванията на д-р **Георгиева** са методически добре поставени, предоставящи теоретични изводи и практико-приложни решения.

Лични впечатления

Познавам колежата Емилия Георгиева от почти 10 години и като студентка в магистърската програма по Управление на Здравни грижи, и като преподавател в МК – Варна. Тя е открита по характер, любознателна, много добър здравен професионалист и притежава таланта да се утвърждава като съвременен преподавател на студентите от специалност «Медицински лаборант». Професионализма и педагогическият опит на д-р Георгиева подпомагат научните ѝ интереси. Добронамерена в отношенията си със студентите и колежите, уважавана от колегията и академичните среди. Притежава умения за работа в екип и висока организационна култура. **Преподавател Емилия Георгиева, доктор** умело съчетава преподавателската и научно - изследователска дейност. Тя е задълбочен изследовател със сериозни научни интереси и значими научно-приложни приноси. Отличава се с модерно и перспективно мислене и отлични комуникативни способности.

6. Заключение.

Въз основа на положителната оценка на учебно-преподавателската дейност, научната значимост на научните трудове и отзвук, който са получили в нашата литература намирам за основателно да **предложа на Научното жури да предложи на Ректора на Медицински университет – гр. Варна кандидатурата на Преподавател Емилия Георгиева, доктор за заемане на академичната длъжност ”доцент”** (7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4.Обществено здраве, по научна специалност: Управление на здравни грижи) в Медицински Колеж – Варна, УНС „Клиничен лаборант“ на Медицински университет – Варна.

Дата: 21.03.2018г.

ЧЛЕН НА ЖУРИТО:
Проф.Соня Тончева, дм.